בס"ד

במלאת 35 שנה להסתלקותו של מרן הסטייפלר בעל הקהילות יעקב זי"ע
מובא כאן קטעים היסטוריים בראי התקופה באדיבות 'הארכיון היהודי'

שלום וברכה!

השבוע ביום חמישי כ"א אב יחול יום היארצייט ה-35 להסתלקותו של מרן הקהילות יעקב הסטייפלר זי"ע אביו של רבינו מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שיבלחט"א,

יוצאים אנחנו בשרות מיוחד לכל ידידינו החשובים שירימו את תרומתם בסך של לפחות 100 ש"ח עבור המשך הוצאת והפצת דברי התורה,

כל השותפים יזכו:

א. להיות שותפים בהפצת דברי התורה של רבינו מרן שר התורה שליט"א.

ב. שמם יוזכר לברכה כפי בקשתם אצל מרן.

ג. שמם יוזכר לברכה וישועה כפי בקשתם בקברו של מרן הקה"י זי"ע ביום היארצייט, ע"י ת"ח ממקורבי רבינו הדר ממש בסמיכות למקום קבורתו שיעלה במיוחד ביום היארצייט להעתיר על כל שמות התורמים החשובים ויזכיר את שמם ובקשתם במפורט.

ד. ינתן לכל התורמים זכות הקדשה באחד הגליונות במשך השנה הקרובה כפי בחירתם.

כל התרומות הם עבור המשך הוצאת והפצת דברי התורה.

ניתן להעביר באשראי במס' 03-7630585 שלוחה 486
או במכשירים שבבתי הכנסת נדרים או קהילות
יש לבחור בלחצן <u>קופות נוספות</u>, <u>חיפוש</u> ולכתוב:
<u>דברי שי"ח</u> / <u>קובץ גליונות</u>
או בהעברה בנקאית:
בנק מרכנתיל 17 סניף 745 מס' חשבון 71262

או במס' 053-3145900

בברכה מרובה
יצחק גולדשטוף

פרסום ראשון

מתוך עיתון 'דאס ווארט'

שי"ל בשנת תרפ"ז בווילנא

בו מברכים את מרן הסטייפלר

בברכת מזל טוב לרגל שמחת נישואיו

©כל הזכויות שמורות©

למערכת "דברי שיח"

לאחותי כ"ד היקרה מרת מרים
קרליץ אני שולח את ברכתי
הנלבבה לביאה בברית הנשואין עם
בחירה רצתה נפשה הרב הגאון
המוכתר בכתר תורה ר' יעקב
ישראל קאנעווסקי שליט"א.
תהי דרכך סוגה בשושנים
אחיך ב"ר מאיר ליברמן.

בברכת מז"ט חמה ונלבבה הרני
מברך לידידנו היקר שבחירי
ישיבתנו ה"ק "בית-יוסף" בביאלי-
סטאק הרב הגאון סוע"ה משכיל
נפלא ביר"ש מוה"ר יעקב
ישראל קאניעווסקי
שליט"א ליום בואו בברית
הנשואין עם ב"ג הכלה המהוללה
מ' מרים תחי' בת הגה"צ ר"ש"
זצ"ל לביה קארעליץ בווילנא
כלנו מהרה לאורו" לפ"ק.
המברך: מעומקא דלבא:
יצחק דוב לעוין בביאליסטאק.
מאלפי בני-ישיבת "בית-יוסף".

ברכת מזל טוב חמה לרודנו
הרב הגאון מוהר"ר מאיר קרליץ
שליט"א לנשואי אחותו העלמה
המהוללה מרת מרים תחי' עם
ב"ג הרה"ג המצוין בתורה ויראה
מר יעקב ישראל סאני-
עווסקי נ"י.
יהי דרכם בחיים צלחה ומאושרה,
תורה וגדולה יתאחדו על שולחנם.
משפחת מרקילס והרשבין.

ברכת מז"ט חמה ונלבבה לשארנו
הרבנית רשא תחי' לבניה וחתניה
הרבנים שליט"א לכלולת בתה
ואחותם מרת מרים תחי' עם ב"ג
הרה"ג מו"ה, יעקב ישראל
סאנעווסקי שליט"א
אריי' ליב בהרה"ג ר' אלחנן ואק
ומשפחתו
מאסף הישיבה אלתר ליסקאווסקי
בשם סניף ועד הישיבות
נפתלי הערץ חייקין
אייזיק ברוידא

בע"הי.
בברכת מז"ט אנו מברכים את
חברנו החתן הנעלה הרב הגאון
זכ"ו אוצר של וראת שפים ככר
יעקב ישראל קאניעוו-
סקי נ"י לנשואיו את הכלה
המהוללה מ' מרים בת הגאון
החסיד מוה"ר ר' שמרי' - יוסף
קארעליץ זצ"ל.
באור התורה תאיר פני תבל,
בעבורת השלמות תצליח למעלה,
נועם ושלום ישיגוך בחיים.
כברכת חבריך:
ניכן פאמאשינסקי, יעקב
זעלדין, איזיק סוועגטע-
וואלער, אהרן אנולניק,
אברהם רונין, אליעזר פא-
מאשניק,
תלמידי ישיבה "בית-יוסף
בביאליסטאק.

יתד נאמן

בס"ד, יום ראשון כד' באב תשמ"ה (11 באוגוסט 85) • גליון 25 • המחיר 360 שקל

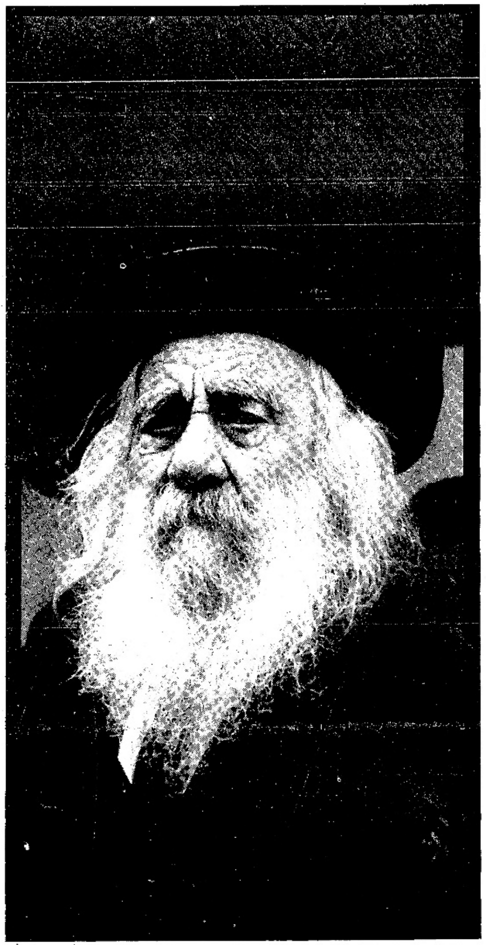

אבי אבי רכב ישראל ופרשיו

המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית — ירושלים

בס"ד יום א', פ' ראה כ"ד מנחם־אב (11 באוגוסט 85)
דף היומי: בבלי — כתובות עז; ירושלמי — שבת ס'

שנה ל"ו גליון 10252
330 ש. כ' מע"מ

מרן הגאון מסטייפעלא זצוק"ל

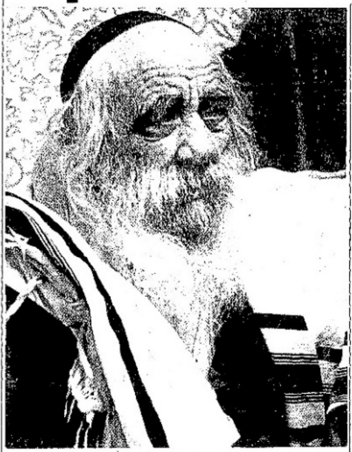

אבל כבד ירד אמש על רבבות אלפי בית ישראל בארץ עם היוודע השמועה המרה על הסתלקותו לגנזי מרומים של גאון ישראל וקדושו מרן רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצוק"ל בעל "קהילות יעקב" שהחזיר את נשמתו הטהורה לבוראה בליל שבת, לאחר...

בשעה 10 מכולל חזון איש, התנועה תופסק בליל, ולפי הוראות שנתפרסמו אמש, נתבקשו הנשים להתרכז אך ורק ברחוב עזרא ליד תחנת המוניות "דקר".

הארון יצא ולפי צוואתו לא יינשאו כל הספדים, ויעבור בדרכו מרחוב חזון...

שבת" כזכרון־מאיר שם ימצא את מנוחתו בכבוד ליד קברו של גיסו מרן הגה"ק בעל "חזון איש" זצוק"ל.

כפי שנמסר יצמידו "אגד" שרות מיוחד מירושלים וממקומות אחרים בארץ שיביאו את ההמונים לבני־ברק ויחזירו אותם...

האבל בבני ברק

מורשתו התורנית

מתולדותיו

בנו רבי יעקב ישראל — היתה מרובה. הורנוסטייפל היהודית כולה נטלה חלק בשמחתו של יקיר־נפשה רבי חיים פרץ.

ברית המילה נערכה בבית, אשר לימים היה רבנו עצמו משתבח ומספר כי האדמו"ר הרה"צ רבי מרדכי דוב מהורנוסטייפל, חתנו של הגה"ק בל ה"דברי חיים" זצוק"ל — היה הסנדק אשר בירך את הנער הצעיר שיאיר באור תורתו ובתוקף קדושתו תבל והדיה.

"הסטייפלר", זהו הכינוי, אותו הגו בחיבה ובהערצה אין גבול המוני בית ישראל. כל כך, על שם עיירת הולדתו. מאז עמד על דעתו והוא נער עול...

לימים שיקע כל מעייניו וחושיו בלימוד התורה וביגיעתה, כאשר שלא לפי גילו הוא בוחר לו דרך חיים מיוחדת במינה, מלאת תומרות ודיקדוקים המגיעים עד לנימה הקטנה של "קצהו של יו"ד".

אין הוא מתרועע עם בני גילו כמשובות נערים, למרות שאינו בורח מחברתם. ילדי הורנוסט־ייפל יודעים כי עם יעקב ישראל ימצאו שמחה ועליה שירצו בפניו חידוש, או רק אימת שהם ישובו וילבנו את שלמדו בבית רבם. כח ההתמדה, עליה עמל קשות בנעוריו — לא עזבו כל ימי חייו, למרות גילו המופלג, למרות

(המשך בעמוד אחרון)

הדר היום

מי יתן לנו תמורתו

מ/ת. אבל כבד לישראל עם סילוקו של גאון וצדיק הדור זקן ויושב בישיבה, האיש ששמו הלך מסוף העולם ועד סופו בתורתו ביראתו ובחכמתו. שעל תורתו התיגעו תלמידי החכמים וצורבי מדרבנן בהיכלי התורה.

אנו בדור יתום, דור ששיכל את כל התפארת וההוד, הקב"ה בחסדיו השאיר לנו שרידים של דור דעה שבאור תורתם הקרינו על דור יתום זה והדליקו מחדש את אור התורה. בין אלה בלטה דמותו המאירה והמזהירה של גאון וצדיק נשגב זה שהיה ספון באהלו, שברוב ענוותנותו ברח מכל שררה וכבוד, ומתוך אוהל זה שברחוב רשב"ם בקע האור הגדול למרחקים.

מרן הגאון והצדיק, כאחד הקדמונים נעשה לתל־תלפיות שהכל פונים אליו ולפניו מביאים כל הדבר הקשה, בהלכה ובעניני הציבור. זהוא כרוב הענוה המקורית שלו. ידע להשיב בבהירות ובתקיפות כאשר השעה היתה צריכה לכך. כי על כן היה "גברא למסתמכא מניה" ועל כן בקשו הכל לכוון את מעשיהם והכרעותיהם על פי דעתו.

הבית שברחוב רשב"ם, היה גם תל תלפיות שאליו הובאו כל מצוקותיהם ותלאותיהם של המוני ישראל, שמצאו אצלו תשובה ומרגוע בברכתו מתוך אמונה...

...

הלב דומע, מוכה יגון ואנחה — מה יעשו צעירי הצאן, אלו שהתחנכו על ברכי תורתו והתברכו ממקור צדקתו וקדושתו.

הלוא האב הלך מאתנו, הנאמן הסתלק מאתנו.

צאו ובכו והוריד כנחל דמעה, צאו ומררו בקול — או מה היה לנו?!

בלב קרוע ומורתח יצחק מתתיהו טננבוים

תורה תורה חגרי שק!

נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון אלוקים

בלב קרוע ומורתח הננו כואבים את סילוקו של צדיק שר התורה ומושל בכל מכמניה הגאון האדיר משיירי כנסת הגדולה, פאר הדור והדרו, נר ישראל עמוד הימיני

מרן רבי **יעקב ישראל קנייבסקי** זצוקללה"ה

מהורנוסטייפלי — בעל "קהילות יעקב"

הלויה תצא היום בשעה 10 מביה"כ לדרמן בבני־ברק

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

מועצת גדולי התורה

תורה תורה חגרי שק!

על חמדת ישראל כלי הקודש נזר ועטרה שהורמה בסילוקו של גאון ישראל צדיק יסוד עולם

מרן רבי **יעקב ישראל קנייבסקי** זצוק"ל

אשר עלה בסערה השמיימה

מי יקצה בגבעות, מי יסתת בהרים, מי יפרק הרוות ומי יחרץ שברים, מי ילחום מלחמתך וישיב לשערים

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

ועד הישיבות בארץ ישראל

הועד הפועל וההנהלה

מרכז החינוך העצמאי בארץ ישראל

עטופי אבל כבד ויגון קודר מבכים אנו בלב קרוע ומורתח, יחד עם כל בית ישראל, את סילוקו של גאון עולם, קדוש וצדיק.פאר דורנו, עוזו והדרו האדם הגדול בענקים ומשיירי כנסת הגדולה שהאיר דרכנו והאציל עלינו מהודו וקדושתו, שר התורה והיראה

מרן רבי **יעקב ישראל קנייבסקי** זצוק"ל

בעל ה"קהלות־יעקב"

שעלה בסערה השמימה ונתבקש לישיבה של מעלה

רבבות תלמידי מוסדות החינוך העצמאי בארץ עם מוריהם, נקראים להשתתף בהלויית מרן זצוק"ל שתצא היום בשעה 10 לפנה"צ משכון חזון איש

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

ההנהלה

שר וגדול נפל בישראל

יחד עם כל בית ישראל אנו מתאבלים מרה על סילוקו של הגאון האדיר, שר התורה, מנאמני ביתה של אגודת ישראל ומראשי העומדים במערכותיה של יהדות התורה

מרן רבי **יעקב ישראל קנייבסקי** זצוקללה"ה

מסטייפעלא

בעל "הקהלות יעקב"

מי יתן לנו תמורתו

הסתדרות אגודת ישראל העולמית הועד הפועל	הסתדרות אגודת ישראל בא"י המרכז הארצי

עירית בני־ברק

אבל כבד

מועצת העיריה ותושבי העיר מתאבלים מרה על הסתלקותו של הגאון האדיר שר התורה והיראה, פארה של עירנו בפרט ושל עם ישראל בכלל

מרן רבי **יעקב ישראל קנייבסקי** זצוק"ל

הגאון מסטייפלא — מחבר ספר "קהילות יעקב"

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

משה אירנשטיין
ראש העיר

גלה כבוד מישראל

נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, הוסרה עטרת בית מדרשנו ונלקח מאתנו רכב ישראל ופרשיו, אדוננו גאון ישראל, רבנו החסיד

מרן רבי **יעקב ישראל קנייבסקי** זצלה"ה

בעל "קהילות יעקב"

אשר כל בית ישראל הלכו לאורו עשרות בשנים

הלווייה תצא היום יום א' בשעה 10 משיכון חזון איש רח' רשב"ם בני־ברק

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

כולל אברכים
"חזון איש"

אוי לה לספינה שאבד קברניטה

יחד עם כל בית ישראל אבלים ודווים אנו על פטירתו של אדוננו מורנו ורבנו

שר התורה והיראה

רבן של כל בני הגולה

בתורה ויראה

מרן רבי **יעקב ישראל קנייבסקי** זצוקללה"ה

בעל "קהילות יעקב"

מאיר עינינו ומאיר דרכנו

מי יפרק ומי יחרץ שברים

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

הסתדרות צעירי אגודת ישראל — הנוער האגודתי בא"י — המועצה וההנהלה הארצית

מכון התלמוד הירושלמי

ציון במר תבכה וירושלים תתן קולה

יחד עם כל בית ישראל מתאבלים אנו מרה על השריפה אשר שרף ה' בהסתלקותו של הגאון האדיר מפיץ המתגבר בבבלי ובירושלמי, ובתורה כולה שנתבקש לישיבה של מעלה

מרן ר' **יעקב ישראל קנייבסקי** זצוקללה"ה

שר התורה בעל ה"קהלות יעקב"

שעמד לימיננו בעידוד בעצה ובתושיה

הלא תדעו כי שר הגדול נפל בישראל!

מביעים אנו בזה תנחומינו הכנים לבנו הגאון הגדול ידידנו הדגול

רבי **חיים קנייבסקי** שליט"א

ולכל המשפחה הנכבדה

בנחמת ציון וירושלים ובהמשכה עבודתו בקודש תנוחמו ולא תוסיפו לדאבה עוד

אוי לה לספינה שאבד קברניטה

נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש

הוסר הנזר והורמה העטרה

אוי לנו כי השברנו

מרן הגאון החסיד האמיתי פאר הדור והדרו אשר כל בית ישראל נשען עליו רבן של כל בני הגולה

רבנו **יעקב ישראל** בן מו"ה רבי חיים פרץ **קנייבסקי** זצוקללה"ה

בעל "הקהילות יעקב"

עלה בסערה השמימה בליל שב"ק פר' יעקב

ההלויה תצא היום יום ראשון כ"ד מנ"א בשעה 10 ממעונו ותעבור דרך ביהכנ"ס חזו"א־לדרמן לביה"ח שומרי שבת ומשם לזכרון מאיר

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

ביהכנ"ס חזו"א־לדרמן

נשים מתבקשות ברח' עזרא ע"י מוניות דקר.

ציון במר תבכה וירושלים תתן קולה

נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש

שבורים ורצוצים אנו מודיעים על הסתלקותו של גדול הדור קדוש הקדשים רבן של ישראל הגאון הקדוש

מרן רבי **יעקב ישראל קנייבסקי** זצוקללה"ה

מסטייפעלא בעל "הקהלות יעקב"

גלה כבוד מישראל ורב בבת יהודה תאניה ואניה

מרכז אגודת ישראל
ירושלים ת"ו

כלל ישראל אין טיפן טרויער אויף דער הסתלקות פון סטייפעלער גאון און צדיק

מרן רבי יעקב ישראל קאַניעווסקי זצוק"ל

אַ טיפער טרויער האָט לעצטן חודש איינגעהילט און אַדורכגענומען די גאַנצע תורה־וועלט מיט דער הסתלקות פון דעם סטייפעלער גאון און צדיק הרב ר' יעקב ישראל קאַניעווסקי זצוק"ל. די דאָזיקע שורות ווערן געשריבן שוין אַ פולע וואָך נאָך דער שבעה פון זיין פטירה. אָבער דער תורה־ישוב און די תורה צענטערן אין דער גאַנצער וועלט זענען נאָך אַלץ אונטער דעם דערשיטערנדיקן איינדרוק פון דער גרויסער אבידה וואָס דער כלל־ישראל האָט געליטן מיט זיין הסתלקות.

"גדול מרבן שמו"

דער "סטייפעלער" גאון און צדיק וועלכער איז פאַריקן חודש, שבת פ' עקב,

אין די יונגע יאָרן

נסתלק געוואָרן אין בני־ברק, האָט געגני ווי דער "חפץ־חיים" אין אַ צאָל אַנדערע וועלט־באַרימטע גדולי התורה פון די לעצטע דורות — קיינמאָל אין זיין לעבן ניט פאַרנומען קיין אָפיציעלע פירנדע פּאָזיציע אין אידישן ציבור לעבן. ער איז ניט געווען קיין רב פון אַ גרויסער קהלה אָדער ראש פון אַ באַרימטער גרויסער ישיבה. ער איז קיינמאָל ניט אויפגעטרעטן אויף אַ גרויסער אסיפה און ביז מיט אַ צאָל יאָרן צוריק האָט ער אַפילו קיינמאָל ניט אונטערגעשריבן וועלכן ס'איז קול־קורא צוזאַמען מיט די אַנדערע גדולי התורה. און דאָך:

"גדול מרבן שמו".

גדולים וטובים, רבנים און ראשי־ישיבה, און צוזאַמען מיט זיי דער עולם התורה בכל קצוי תבל, האָבן אים געזעען און אַנערקענט אַלס רבן של ישראל, ווי איינעם פון די הויפּט תורה־אויטאָריטעטן פון אונזער דור. שוין בלויז דער נאָמען אַליין "דער סטייפעלער", איז אין דער תורה־וועלט אויסגעדריקט געוואָרן מיט אַ ציטער פון גוואַלטיקן יראת־הכבוד.

אַ "קדוש מרחם"

הגאון הצדיק ר' יעקב ישראל קאַניעווסקי איז געבוירן געוואָרן אין דעם שטעטעלע האָראָנסטייפּעל אין אוקראַאינע. זיין פאָטער הרב ר' חיים פּרץ איז געווען אַ למדן פון גרויסן רבנישן יחוס און אַ חסיד פון ר' מאָטעלע (אדמו"ר ר' מרדכי דוב) פון האָראָנסטייפּעל. אַן איידעם פון צאַמער רב, דער בעל "דברי חיים". זיין ברית איז טאַקע פאַרגעקומען אין הויז פון דעם רבי'ן און מען האָט אים אַ נאָמען געגעבן יעקב ישראל, נאָך הרה"ק ר' יעקב ישראל פון טשערקאַס, אַ זון פון אדמו"ר הק' ר' מאָטעלע פון טשערנאָביל. אויך זיין מוטער איז געווען אַ באַרימטע צדיקת און געשמ'ט אין שטעטל פאַר איר צדקות ווי פאַר איר מסירות־הנפש אויפצובריינגען איר קינד אַלס תלמיד־חכם.

דאָס יונגעלע יעקב ישראל איז געווען אַ "קדוש מרחם" ממש. פון קינדווייז אָן האָט ער געלערנט מיט התמדה און זיך אויסגעצייכנט מיט זיין יראת חטא און זיין שמירת המצוות, אויף אַן אופן וואָס האָט גאָרניט געפּאַסט פאַר זיין יונגען עלטער. אידישע אינגעלעך פון זיין שטעטל, האָבן געוואוסט, אַז ס'איז ניט שייך זיך צו שפּילן מיט אים. די איינציקע שפּראַך וואָס זיי האָבן מיט אים

אויף דער עלטער

געקענט האָבן, איז וועגן דעם וואָס מען לערנט אין חדר: פון חומש, משניות, גמרא. עפּעס אַנדערש האָט פאַר אים פון יונגווייז אָן ניט עקזיסטירט. און אַזוי איז ער פאַרבליבן פאַר העכער אַכציק יאָר.

אין דער ישיבה פון "אַלטן פון נאָוואַרדאָק"

ווי אַ גאָר יונגער בחור איז ער אין די יאָרן פון דער ערשטער וועלט־מלחמה אָנגעקומען אין דער ישיבה וואָס עס האָט פאַרלייגט אין האָמעל, רוסלאַנד דער "אַלטער" פון נאָוואַרדאָק הגאון הצדיק ר' יוסף יוזל הורוויץ זצ"ל (דער "אלטער" האָט פריער געפירט זיין ישיבה אין נאָוואַרדאָק און ער האָט זי צוליב דער מלחמה איבערגעפירט טיפער אַריין אין רוסלאַנד), און דאָרט איז ער באַלד געוואָרן פון די מפורסמים אין דער ישיבה אַלס דער "סטייפּעלער עילוי". נאָוואַרדאָק האָט צווישן זיך געהאַט גאָר דערהויבענע יונגע בני־תורה און מסירות־נפש'דיקע מתמידים. אָבער איבער זיי אַלע האָט אַרויסגעשיינט די געשטאַלט פון יונגען סטייפעלער וואָס "אין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה". זיין התמדה, ווי זיין אָפּגעשלאָסנקייט פון יעדער ענין פון עולם הזה, איז שוין דעמאָלט פון אַלע באַוואונדערט געוואָרן.

מיט אייניקע יאָר צוריק זענען נאָך געווען ביים לעבן אַ צאָל תלמידים פון דער נאָוואַרדאָקער ישיבה אין האָמעל, און יעדעס מאָל ווען ס'איז אויסגעקומען זיך צו דערמאָנען יענע יאָרן, האָבן זיי זיך ניט געקענט אָנזעטיקן פון דערציילן מיט התפעלות פון דער התמדה און התנהגות פון סטייפעלער.

יתומים היינו ואין אב

אוי לה לספינה שאבד קברניטה

רבן של ישראל

הגאון הקדוש מרן

רבי יעקב ישראל קניבסקי

זכר צדיק וקדוש לברכה

בזעזוע עמוק וכתדהמה פשטה אתמול הידיעה הנוראה על הסתלקותו של שר התורה והיראה רבן של ישראל הגאון הקדוש מרן רבי יעקב ישראל קניבסקי זכר צדיק וקדוש לברכה שנלב"ע בליל שבת קודש כשליד מטתו נצבים בני משפחתו הקרובים.

בעיר בני ברק פשטה במהירות הידיעה המרה כשרבבות תושבי העיר עוצרים בעד כאבם מפני קדושת השבת.

עם צאת השבת השתרר אבל כבד ברחבי העולם היהודי והרגשת יתמות ירדה על אלפי המוני ישר־אל.

אלפי יהודים, בני תורה רבנים וראשי ישיבות כוא־בים, נהרו במשך כל השבת לביתו של מרן זצ"ל, ובקו־שי רב התאפקו מלהביע את כאבם מפני קדושת השבת. עם צאת השבת, פרצה זעקת הלב מפי ההמונים, ודמעות ניגרו כמים על הלקת ארון הקודש.

ונר אלוקים טרם יכבה

לפני חודש ימים, חלה מרן זצוק"ל במחלה קשה, שהסבה לו מכאובים ויסו־רים. מצבו גרם לזעזוע עמוק בכל עולם התורה. בארץ ובחו"ל נישאו תפי־לות במשך כל התקופה לשלומו ולהחלמתו, מתוך תקוה שבעל הרחמים ירחם על שארית עמו, ועמוד האש יוסיף להאיר. טובי הרופ־אים שהוזעקו אליו מהארץ ומחו"ל, תמהו על כוחו הג־דול לסבול את יסוריו.

לפני שבועיים, התגברה מחלתו, והמלים האחרונות ששמעו מפיו היו, שעקב ירידתו הנוראה של הדור, יש לקבל יסורים, כתיקון לחטאי הדור... מדי שבת היה לומד בקביעות, שעור במדרש עם יבלחט"א בנו הגר"ח שליט"א, והמלים האחרונות שלמדו, היו "מיתת צדיקים מכפרת", דברים אלו סיפר אמש בנו יחידו הגר"ח שליט"א.

ביום ששי עש"ק החמירה מחלתו, וכליותיו חדלו מלפ־עול. בני ביתו ניצבו כל העת ע"י מיטתו, וכן רופ־איו. בליל ש"ק בשעה 10.00, שוב הורע מצבו והוזעקו כל בני המשפחה. דקות אחדות אח"כ החלה נשימתו להחלש, ובשעה 10.50 קראו הניצבים ליד המיטה קריאת "שמע ישר־אל" ונשמתו עלתה בסערה השמימה במיתת נשיקה. נצחו אראלים את המצוקים וכבה נר ישראל.

תולדותיו

מרן זצוק"ל נולד בחודש תמוז תרנ"ט, לאביו הרה"ח רבי חיים פרץ, בעיירה הורנוסטייפל שבאוקראינה. אביו היה איש בא בימים, ואשתו נפטרה עליו בצעירותו. והיה תלמידו של הגה"צ רבי מרדכי מהורנוסטייפל זצ"ל, שהיה חתן הגאה"ק בעל "דברי חיים" מצאנז זצוק"ל. עפ"י עצת רבו נישא רבי חיים פרץ בשנית, וזכה לשלשה ילדים כשהבכור הוא מרן זצ"ל, אשר שמו נקרא ע"ש רבי יעקב ישראל מצ'רקס חתן הגאה"צ הרש"ב מלובביטש, ובנו של הגא־ה"ק רבי מרדכי מטשרנו־ביל. אחד הצדיקים מטשרנוביל, אף ברך את אמו של מרן זצוק"ל, מרת ברכה ע"ה, שבנה יאיר את העולם.

בהיותו כבן שש שנים נתייתם מאביו, ונשאר בבי־תו עוד כשלש שנים. כאשר מלאו לו תשעה שנים נאסף ע"י שליחי ישיבת נובהר־דוק, ובא להסתופף באהל תורה, אצל הגאונים והצדי־קים הסבא מנובהרדוק ורבי אלתר שמואלביץ זצ"ל.

אחר פטירת הסבא מנובהרדוק, נדד בישיבות, כאשר הוא לומד בשקידה וממית עצמו על התורה, בקדושה ובטהרה.

הוא נלקח לצבא הרוסי, וגם שם נתפרסמו עליו ספו־רי מופת, מגודל קדושתו וטהרתו, והתמדתו בתורה בכל המצבים.

חדושי תורתו התפרסמו בקבצים ומאספים של ראשי הישיבות, רבנים ובחירי הישיבות, ביניהם במאסף אהל תורה שהוציאו הגא־נים בעל אפיקי ים, ואחריו רבי אלחנן וסרמן זצ"ל.

בשנת תרפ"ה הוציא לאור את ספרו הראשון "שערי תבונה". על ספרו זה זכה לשלשה הסכמות, אותן לא פרסם מגודל צניעותו. ההסכמות היו של הגאונים המפורסמים, רבי מאיר יחי־אל מאוסטרובצה, רבי מנחם זמבא, ורבי חיים עוזר גרודזנסקי. הגילוי על ההסכמות האלה, מתפרסם זה עתה לראשונה.

כאשר הגיע הספר לידי מרן בעל החזו"א זצ"ל, התפעל והתרשם ממחברו הגדול, ושלח לדבר בו נכב־דות עם אחותו הצדקנית. כעבור שנה התקיימו הנשו־אין בווילנא, כאשר הגרח"ע גרודזנסקי מסדר קדושין.

אחר נשואיו עבר לפי־נסק, שם נתמנה לראש הישיבה הגדולה "בית יוסף" שבה למדו כ־700 תלמידים.

בראשית חורף תרצ"ד עלה גיסו בעל החזו"א לא"י, ולימד תורה בישיבת בית יוסף בבני ברק. אחר עלייתו השתדל להביא את גיסו מרן זצוק"ל לא"י, אולם כל האיגרות שהריץ בענין זה, הועלמו ע"י תלמידי ישיבת פינסק, שהשתדלו בכל כוחם למנוע את יציאתו.

רק אחרי ששליח מיוחד יצא לטפל בענין עלייתו, עזב מרן זצוק"ל מיד אחרי סעודת פורים את פינסק ועלה לא"י.

בשעורו האחרון בישי־בה, אמר מרן בעל החזו"א זצ"ל, שעומד להגיע אליהם ראש ישיבה חדש, אשר עתיד להתפרסם כגאון הדור של ארץ ישראל.

בעלותו ארצה (ניסן תרצ"ד) עמד בראש הישיבה בבני ברק, כשהוא ממשיך ללמוד ולהורות בשקידה עצומה. התמדתו היתה מופת לתלמידיו, ובמשך השנים חיבר והוציא לאור את ספ־ריו הגדולים. קהלות יעקב, ברכת פרץ על התורה, ועוד ספרים חבורים והגהות בכל חלקי התורה. ספריו נלמדים בכל הישיבות ובתי המדרש בעולם היהודי כולו, ומשמ־שים אבן יסוד בין כל ספרי גדולי האחרונים הנודעים.

מלבד גדולתו וגאונותו בתורה היה דמות מופת בצדקתו ובפרישותו. כלפיד אש בוער, שקד ללא הרף על התורה והעבודה, כשהוא מואס בכל תענוגות העולם הזה.

שמעו יצא בכל העולם, ורבבות ישראל היו פונים אליו מכל קצוי תבל להנות מברכתו ומעצתו. הוא היה נענה לכל הפונים, במסירות נפש ובכלות כל כוחותיו, וברכותיו ותפילתו עשו רושם למעלה, ונשאו פרי חסד וחמלה להיוושע בכל בכל עת צרה ומצוקה. רב־בות נושעו על ידו, וכל אשר יצא מפיו הקדוש לא הושב ריקם. נתקיים בו האמור "ותגזור אומר ויקם לך",

(המשך בעמוד 3)

הספר האחרון

לפני כחודשיים השלים מרן זצ"ל את יצירתו הספר "קהילות יעקב" ליקוטים ו', בתוספת הערות והארות של תלמידיו.

כשנכנס אליו אחד מתלמידיו, לחץ את ידו ואמר "זה כנראה הספר האחרון, לכן הוספתי את ההערות שיהוו את האבנים להשלמת הבנין...

יתד היום

עולם אחר

יום אחר, שמים אחרים, שמש אחרת, עולם אחר.

עולם, שפניו לא יהיו לו עוד. עולם ממרר בבכי, עולם ששוב לא יכיר את עצמו, עולם ללא אור־העולם.

עוד כברת דרך, עוד נדבך שמוט בירידת הדורות. עוד טבעת זהב ניתקה מידינו, וקר, קר, קר בלב.

לבד נותרנו בספינה הטרופה והמיט־לטלת, והסער עולה והגלים זועפים, והקב־רניט איננו.

חלף עבר בין לילה, עוד דור. נעלם מעינינו כוכב האור הגדול, האיש־הדמות שהמחיש לנו, וחשף בפנינו את מעמד הר סיני, על האש והמורא הגדול.

יום אחר, שמים אחרים, שמש אחרת, עולם אחר.

עולם ללא האיש־המורה, הגדול בענקים, שמפינתו, הצנועה בירכתי תבל, קרן אור התורה והאמונה. שמסידור תפילותיו, בקעה כל ענות הדור הזה. שאת חוליינו סבל, ועל משוגותינו כיפר ביסוריו, בתפיל־תו ובתורתו.

האיש־הענק, שקול תורתו בקדושה ובטהרה, לא נדם לרגע בחייו, והבטיח לנו ולבנינו את בשורת "לא תשכח מפי זרעו", כאשר היו לפניו גדולי רבותינו, למן דורות הראשונים ועד גדולי האחרונים.

יום אחר, שמים אחרים, שמש אחרת, עולם אחר.

יתד נאמן

מבכה מרה, יחד עם כל בית ישראל, את הסתלקות

מרן שר התורה, הגאון האדיר החסיד האמיתי

תומך רעיון הקמת עתוננו ונותן שמו

מרן רבן של כל בני הגולה

רבי **יעקב ישראל קניבסקי**

זצוקללה"ה

הורם הנזר והוסרה העטרה

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ד'.

סדרי הלויה

ההלויה **תצא** בשעה 10.00 בבוקר מביתו של

מרן זצוק"ל

ברחוב רשב"ם בבני־ברק לבית הכנסת לדרמן

ומשם תמשיך דרכה לבית העלמין בזכרון מאיר

שם יוטמן בחלקת הקבר השמורה ליד ציונו של

מרן בעל **החזו"א** זצוק"ל

מאחר ולא ינשאו הספדים רבים

תמשיך הלויה ליעדה ללא עיכובים

הנשים מתרכזות ברח' עזרא ליד מוניות "דקר".

יתד נאמן-9 11/08/1985 6 הודפס מתוך הארכיון היהודי

יתד נאמן

בס"ד, יום שני כ"ה באב תשמ"ה (12 באוגוסט 85) ● גיליון 26 ● המחיר 360 שקל

אבל יחיד עשי לך

קול נהי ומספד שנשא מרן ראש הישיבה הגאון רבי אלעזר מנחם שך שליט"א

מצווה ועומד אני לדבר, אף שאיני יכול ואיני ראוי לדבר אודות גדול הדור. לא אשא הספד, אלא אשמיע קול צעקה. אחים, יהודים, יתומים אנחנו.

עלה למרומים האיש, שהיה מקובל על הכל, שדבריו וכל מלה שלו היו מקובלים. איש לא העיז להמרות פיו. אוי מי יביא לנו תמורתו.

ראה הקב"ה שצדיקים מועטים, עמד ושתלם בכל דור. עדים כולנו, שהוא זה, אשר שתל הקב"ה בדורנו. תורתו נקיה, יראת שמים טהורה, ללא פניות וללא נגיעות. מלה מקודשת, ניתן היה לשמוע רק ממנו.

אנו עומדים בתקופה של תמורות, איננו יודעים מה ילד יום, ובשעה כה קשה מה גדול האסון, כאשר הספינה מאבדת את קברניטה. אין זה הזמן הראוי להעריך ולשקול את גודל האבידה. "אבל יחיד עשי לך". אין זו צרת רבים, זו צרת יחיד של כל אחד ואחד בכלל ישראל. כל יחיד לבדו, מצא בו מרפא לנפשו, ואין לו את הנחמה של צרת רבים.

יתומים היינו, יתומים אנחנו.

אולם כאשר נתבונן, כיהודים מאמינים, יהודים שומרי תורה ומצוות, אין אצלנו המושג יתום, כמקובל. אין יהודי יתום. בכל עת ובכל מצב נותר ליהודי האב, האבא הנצחי, הקב"ה. "בנים אתם לה' אלוקיכם". "גם כי אלך בגיא צלמוות לא אירא רע כי אתה עמדי". כמו כל ילד האוחז ביד אביו מלא בטחון, כן גם אנו יהודים, בנים למקום.

בחובת הלבבות נאמר שהבוטח בה' וכו' ומי שאינו בוטח בהשם ובוטח בזולתו, השם מסיר השגחתו מעליו, ומניחו ביד מי שבטח עליו. במצב כזה האדם באמת יתום. זה המצב שאנו נתונים בו, זה המקור לאסוננו. מעטים

(המשך בעמ' 2)

ויהי בנסוע הארון

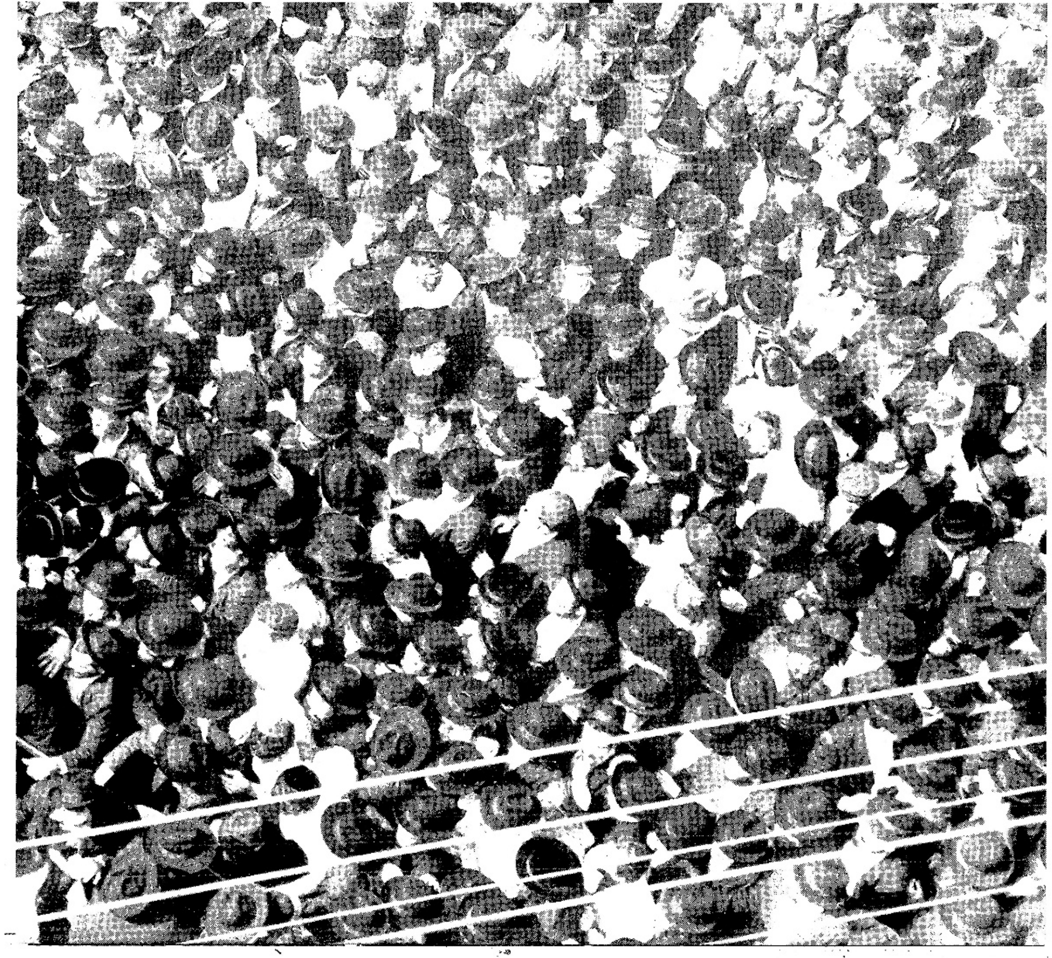

וידעראַמאָל זענען אויך צו די הספדים געקומען פילע טויזנטער אידן, וועלכע האָבן געוואָלט ברענגען צום אויסדרוק זייער טרויער אויף דער גרויסער אבידה און זיך דערביי צוהערן צו די דברי התעוררות פון די גדולי ומרביצי תורה וועלכע האָבן אים מספיד געווען. באַזונדערע הספדים זענען אויך פאָרגעקומען אין פיל ישיבות סיי אין ארץ־ישראל און סיי אין אַנדערע לענדער, וועמענס ראשי־ישיבה און תלמידים באַטראַכטן זיך צום טייל ווי אויך זיינע תלמידים.

אויסער דעם סטייפעלערס תורה־ירושה בעל־פה (אַ היבשע צאָל פון די ראשי־ישיבה אין דער וועלט האָבן זיך אַמאָל צוגעהערט צו זיינע שיעורים), האָט דער סטייפעלער אויך געלאָזן דירעקטע יורשים. זיין זון יבלח"ט הרב ר' חיים קאַניעווסקי, איז באַקאַנט אַלס איינער פון די גאוני הדור און מחבר פון גאונישע ספרים, אויך זיין איידעם הרב ר"ש בערמאַן איז אַ באַקאַנטער גדול בתורה און ראש ישיבה אין דער באַרימטער פאָנעוועזשער ישיבה (אַ צווייטער איידעם, הגאון ר' שאול ברזם זצ"ל, איז נפטר געוואָרן יונגערהייט).

אַ קול קורא פון סטייפעלער צו שטימען ביי די כנסת־וואַלן פאַר אגודת ישראל.

המצביע ג הוא בכלל מחזיקי הדת

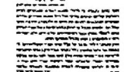

מכתב מרן רבינו

ה"קהלות יעקב" שליט"א

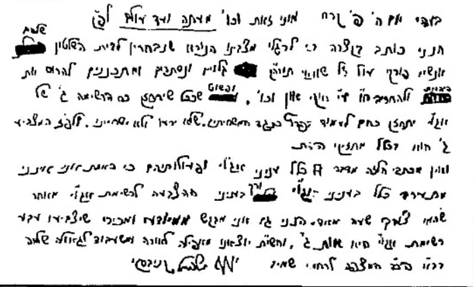

ווי שוין אָנגעוויזן אין מאמר האָט זיך דער סטייפעלער עפּעגטליך ניט געמישט אין עניני הציבור. ער האָט אָבער פון צייט צו צייט געמאַכט אַן אויסנאַם. דאָ איז אַן אייגנהענטיקער רוף זיינער זיך צו באַטייליקן אין די וואַלן צו דער כנסת און שטימען פאַר דער רשימה פון אגודת ישראל.

געקענט אָפּשליסן זיין טיר... נאָך אַלעם וואָרענען דאָך די חז"ל אַז "אל תהי' ברכת הדיוט קלה בעיניך"! און אַזוי האָט ער באַטראַכט זיינע ברכות.

למעשה האָט זיך ביי טויזנטער אידן אין ארץ ישראל אין לעצטן צענדליק יאָר געשטאַרקט די אמונה. אַז זיין עצה איז תמיד די ריכטיקע און אַז ער איז מיט זיינע ברכות און תפילות אַ פועל ישועות. אויך וועגן דעם קורסירן פיל וואונדערליכע געשיכטעס, ווי טרעפליך ס'איז געווען זיין עצה און ווי ווירקזאַם עס זענען געווען זיינע ברכות.

ס'איז דעריבער ניט קיין חידוש, אַז זיין פטירה, הגם אין הויכן עלטער פון 86 יאָר, האָט אַרויסגערופן אַזאַ טיפע דערשיטערונג און טרויער אין דער תורה וועלט. אָט דאָ זענען אַ טייל פון די "מודעות אבל" וואָס זענען דערשינען אין "המודיע" אין טאָג פון דער לוויי' (זע אונטן):

מאַסן־הספדים אין א"י און אין דער גאַנצער לאַנד

דער טיפער טרויער וואָס ס'האָט אַרויסגערופן דעם סטייפעלער'ס פטירה, איז ניט נאָר געקומען צום אויסדרוק ביי דער ריזיקער לוויי', וואָס אַזעלכע האָט בני־ברק קיינמאָל פריער ניט געזעען (זע באַזונדערע באַשרייבונג אין אונזער היינטיקער אויסגאַבע), נאָר אויך אין די מאַסן הספדים, וואָס זענען אָפּגעהאַלטן געוואָרן אין בני־ברק, אין ירושלים, אין פתח תקוה און אין פיל אַנדערע גרעסערע און קלענערע ישובים איבער גאַנץ ארץ־ישראל.

ארכיון תקופות

שר וגדול נפל בישראל

יחד עם כל בית ישראל אנו מתאבלים מרה על סילוקו של הגאון האדיר, שר התורה, מנאמני ביתה של אגודת ישראל ומראשי העומדים במערכותיה של יהדות התורה

מרן רבי **יעקב ישראל קניבסקי** זצוקללה"ה

מסטייפעלא

בעל "הקהלות יעקב"

מי יתן לנו תמורתו

הסתדרות אגודת ישראל העולמית — הועד הפועל

הסתדרות אגודת ישראל בא"י — המרכז הארצי

מרכז החינוך העצמאי בארץ ישראל

עטופי אבל כבד ויגון קודר מבכים אנו בלב קרוע ומורתח, יחד עם כל בית ישראל, את סילוקו של גאון עולם, קדוש וצדיק, פאר דורנו, עוזו והדרו האדם הגדול בענקים ומשירי כנסת הגדולה שהאיר דרכנו והאציל עלינו מהודו וקדושתו, שר התורה והיראה

מרן רבי **יעקב ישראל קניבסקי** זצוק"ל

בעל ה"קהלות יעקב"

שעלה בסערה השמימה ונתבקש לישיבה של מעלה

רבבות תלמידי מוסדות החינוך העצמאי בארץ עם מוריהם, נקראים להשתתף בהלוויית מרן זצוק"ל שתצא היום בשעה 10 לפנה"צ משכון חזון איש

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

ההנהלה

תורה תורה חגרי שק!

על חמדת ישראל כלי הקודש נזר ועטרה שהורמה בסילוקו של גאון ישראל צדיק יסוד עולם

מרן רבי **יעקב ישראל קניבסקי** זצוק"ל

אשר עלה בסערה השמימה

מי יקצה גבעות, מי יסתת הרים, מי יפרק הרים ומי יתרץ שברים, מי ילחום מלחמתך וישיב לשערים

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

ועד הישיבות בארץ ישראל

הועד הפועל וההנהלה

אוי לה לספינה שאבד קברניטה

הארכיון היהודי

יחד עם כל בית ישראל אבלים ודווים אנו על פטירתו של אדוננו מורנו ורבנו שר התורה והיראה

רבן של כל בני הגולה

בתורה ויראה

מרן רבי **יעקב ישראל קניבסקי** זצוקללה"ה

בעל "קהילות יעקב"

מאיר עינינו ומאיר דרכנו

מי יפרק ומי יתרץ שברים

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

הסתדרות צעירי אגודת ישראל — הנוער האגודתי בא"י — המועצה וההנהלה הארצית

גלה כבוד מישראל

נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, הוסרה עטרת בית מדרשנו ונלקח מאתנו רכב ישראל ופרשיו, אדוננו גאון ישראל, רבנו החסיד

מרן רבי **יעקב ישראל קניבסקי** זצללה"ה

בעל "קהילות יעקב"

אשר כל בית ישראל הלכו לאורו עשרות בשנים

הלוויה תצא היום יום א' בשעה 10 משיכון חזון איש רח' רשב"ם בני־ברק

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

כולל אברכים "חזון איש"

עירית בני־ברק

אבל כבד

מועצת העירייה ותושבי העיר מתאבלים מרה על הסתלקותו של הגאון האדיר שר התורה והיראה, פארה של עירנו בפרט ושל עם ישראל בכלל

מרן רבי **יעקב ישראל קניבסקי** זצוק"ל

הגאון מסטייפלא — מחבר ספר "קהילות יעקב"

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

משה אירנשטיין

ראש העיר

ציון במר תבכה וירושלים תתן קולה

נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש

שבורים ורצוצים אנו מודיעים על הסתלקותו של גדול הדור קודש הקדשים רבן של ישראל הגאון הקדוש

מרן רבי **יעקב ישראל קניבסקי** זצוקללה"ה

מסטייפעלא בעל "הקהלות יעקב"

גלה כבוד מישראל ורב כבת יהודה תאניה ואניה

מרכז אגודת ישראל

ירושלים ת"ו

אוי לה לספינה שאבד קברניטה

נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש

הוסר המזר והורמה העטרה

אוי לנו כי השברנו

מרן הגאון החסיד האמיתי פאר הדור והדרו אשר כל בית ישראל נשען עליו רבן של כל בני הגולה

רבנו **יעקב ישראל** בן מוה"ר חיים פרץ **קניבסקי** זצוקללה"ה

בעל "הקהילות יעקב"

עלה בסערה השמימה בליל שב"ק פר' עקב

ההלויה תצא היום יום ראשון כ"ד מנ"א בשעה 10 מביתו ותעבור דרך ביהכנ"ס חזו"א־לדרמן לביה"ח שומרי שבת וכחון סוף

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

ביהכנ"ס חזו"א־לדרמן

נשים מתבקשות בזה שלא ללוות את מטתו.

מכון התלמוד הירושלמי

ציון במר תבכה וירושלים תתן קולה

יחד עם כל בית ישראל מתאבלים אנו מרה על השריפה אשר שרף ה' בהסתלקותו של הגאון האדיר מעיין המתגבר בבבלי ובירושלמי, ובתורה כולה שנתבקש לישיבה של מעלה

מרן ר' **יעקב ישראל קניבסקי** זצוקללה"ה

שר התורה בעל ה"קהלות יעקב"

שעמד לימינו בעידוד בעצה ובתושיה

הלא תדעו כי שר וגדול נפל בישראל!

מביעים אנו בזה תנחומינו הכנים לבנו הגאון הגדול ידידנו הנעלה

רבי **חיים קניבסקי** שליט"א

ולכל המשפחה הכבודה

בנחמת ציון וירושלים ובהמשכת עבודתו בקודש תנחמו ולא תוסיפו לדאבה עוד

דאס אידישע ווארט-ארהב-21 16/09/1985 a הודפס מתוך הארכיון היהודי